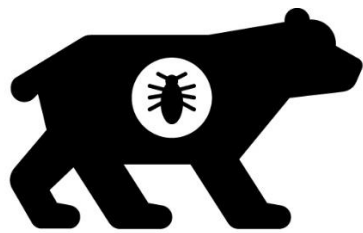

Beleidsplan 2019-2021

stichting Luis in de Pels

Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan 2019-2021 van de Stichting Luis in de Pels. De Stichting heeft als doel onafhankelijke lokale en regionale media in de regio Haaglanden desgewenst van tijdelijk financiële steun te voorzien in de vorm van (co-)financiering van politieke redactionele functies, redactionele professionalisering en onderzoeks- en politiek-journalistieke projecten. De Stichting wil onafhankelijke politieke en onderzoeksjournalistiek structureel versterken door individuele journalisten, programmastichtingen en media (tijdelijk) financieel te ondersteunen met private en publieke middelen, onder voorwaarde van onbetwiste journalistieke kwaliteit. Met deze steun kan de journalistiek zijn waakhondfunctie ten opzichte van het lokaal of regionaal bestuur en zijn intermediaire rol tussen overheid en burger structureel beter vervullen.

In dit beleidsplan treft u een uitwerking aan van de missie, de financieringsbronnen van de stichting, het beleid voor de periode 2019-2021, de beleidsvoornemens voor die periode en de toepassing van de regels uit de NVJ code voor lokale media.

Individuele journalisten, programmastichtingen en media kunnen financiële ondersteuning aanvragen door gebruik te maken van het aanvraagformulier op de website of te mailen naar subsidie@stichtingluisindepels.nl.

Particulieren, fondsen en andere partijen die een donatie willen geven aan de Stichting, kunnen zich melden via het donatieformulier op de website of eerst een verzoek tot meer informatie over fiscaal vriendelijk schenken sturen naar het bovenstaand adres.

De Stichting is notarieel opgericht op 8 september 2015 en ingeschreven op dezelfde datum in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel regio Haaglanden onder KvK nummer 64076490 en RSIN nummer 855511801.

Het bestuur

Dick Brongers, voorzitter

Arne Westerhof, secretaris

Carla Joosten, lid namens de NVJ

Maarten Verhoef, penningmeester

Hans Gortworst, lid

Hans Goslinga, lid

Stichting Luis in de Pels

P: Willem F Hermansstraat 9, 2251 ZH Voorschoten

E: bestuur@stichtingluisindepels.nl

I: <https://stichtingluisindepels.nl>

Missie

De Stichting heeft als missie onafhankelijke lokale en regionale media in de regio Haaglanden desgewenst van tijdelijk financiële steun te voorzien zodat de journalistiek zijn waakhondfunctie ten opzichte van het lokaal of regionaal bestuur en zijn intermediaire rol tussen overheid en burger structureel beter kan vervullen. En dat komt de lokale democratie weer ten goede.

De stichting beheert daartoe een fonds met publieke en private middelen, waarbij lokale media en individuele journalisten in de regio Haaglanden vier keer per jaar een degelijk onderbouwde aanvraag kunnen doen voor:

1. *Het tijdelijk financieel ondersteunen bij het instellen van nieuwe politiek-journalistieke banen bij media*, onder de garantie dat de aanvrager na deze beginperiode de intentie of garantie afgeeft deze vaste baan in de formatie op te nemen en volledig zelf te financieren.
2. *Het financieel vergoeden van alleen de redactionele kosten van politiek journalistieke projecten* als het organiseren van debatten en talkshows of het maken van specifieke politiek journalistieke programma's en rubrieken, in de vorm van interviews, columns of duidingen, onder de garantie dat de aanvrager zelf zorgt voor een goede distributie via sociale of klassieke media.
3. *Het financieel ondersteunen van onderzoeksjournalistieke projecten*, aan te vragen door redacties of freelance journalisten, eveneens onder de garantie dat de aanvrager zelf zorgt voor een goede distributie via sociale of klassieke media als het onderzoek nieuwswaardig blijkt te zijn.
4. *Het financieel ondersteunen van redacties en freelance journalisten bij investeringen in opleidingen, congressen en bijeenkomsten*, zolang deze in het teken staan van professionalisering van de eigen onderzoeks- of politiek journalistieke vaardigheden en inzichten.

Bronnen van financiering

De Stichting Luis in de Pels onderscheidt verschillende inkomstenstromen:

1. *Ongeoormerkte particuliere donaties.* Het gaat hierbij om algemene schenkingen, legaten, algemene donaties en leningen van particulieren en instellingen. Deze donaties zijn niet geoormerkt en komen ter beschikking van de verdeling van de algemene middelen. De ANBI-status van de Stichting maakt mogelijk fiscaal gunstig te schenken.
2. *Geoormerkte particuliere donaties.* Stichting biedt lokale media ook de mogelijkheid gebruik te maken van onze ANBI-status door hun eigen stakeholders op te roepen te doneren via de Stichting. Deze crowdfunding kan komen van lezers, luisteraars, kijkers en andere stakeholders van de aanvrager. Het gaat om geoormerkte donaties, die uitgeput kunnen worden door de aanvrager door het indienen van onderzoeksjournalistieke projecten en redactionele professionalisering. Alle donaties uit deze crowdfunding zijn gestort op rekening van de Stichting Luis in de Pels.
3. *Publieke donaties.* Onder publieke financiering verstaat de Stichting incidentele of structurele financiële bijdragen van lokale overheden in de regio Haaglanden aan de Stichting, bijvoorbeeld afkomstig uit college- of raadsbudgetten, en te bestemmen voor de onafhankelijke journalistieke informatie- en nieuwsvoorziening over lokaal bestuur. Aangezien het voor overheden in Nederland niet mogelijk of gewenst is media rechtstreeks financieel te ondersteunen in de journalistieke programmering, hoogstens in faciliteiten, gaat het om structurele, niet geoormerkte subsidies, of zeer globale projectsubsidies.

Door (voorlopige) toezegging van financiering door de Stichting, kunnen aanvragers vaak ook makkelijke financiering of andere hulp krijgen bij andere partijen, zoals private fondsen of andere publieke middelen. Deze middelen lopen niet zelf via de Stichting, maar via de aanvrager.

Beleidsplan 2019-2021

In 2019 heeft het bestuur het tweede beleidsplan 2017-2018 herzien, zoals dat regelmatig tegen het licht gehouden wordt. Was de vorige aanpassing nog gebaseerd op een interne evaluatie, deze keer is dat mede op basis van een evaluatie onder externe stakeholders gedaan, zoals journalistieke organisaties, hoofdredacties van lokale media, particuliere donateurs en gemeentelijke financiers. Het heeft geresulteerd in een nieuw beleidsplan 2019-2021, dat van toepassing is op dit jaarverslag.

De Stichting Luis in de Pels constateert twee tegengestelde bewegingen als het gaat om de lokale en regionale media. Enerzijds neemt het belang van onafhankelijke lokale journalistiek sterk toe, nu de hogere overheden via decentralisatie steeds meer beleidsuitvoering neerlegt bij de lagere overheden. Meerdere kabinetten achtereen hebben de verantwoordelijkheid voor complexe dossiers, bijvoorbeeld op het sociale domein, tegelijk met de financiering daarvan, van het rijk belegd bij de provincie of de gemeente, of taken van de provincie overgeheveld naar de gemeente. Daardoor zijn beleidskeuzes in lokaal bestuur steeds omvangrijker en verstrekkender geworden. Anderzijds staat de kwaliteit en kwantiteit van de onafhankelijke, diepgaande lokale journalistiek onder druk, zeker en vooral in de regio Haaglanden.

Hierdoor dreigt in toenemende mate een 'democratic gap' te ontstaan. Burgers missen de duidende en kritische politieke journalistiek over het gekozen lokale bestuur en alles wat het publieke belang in de lokale gemeenschap betreft, terwijl de urgentie toeneemt. Niet slechts in het belang van de media zelf, maar vooral ook voor de kwaliteit van de lokale democratie en democratische besluitvorming. Een volwassen lokale democratie heeft niet alleen baat bij gedegen journalistiek, maar kwijnt zelfs weg zonder kwalitatief hoogwaardige en kritische verslaggeving in de media.

Van diepgravende onderzoeksjournalistiek is slechts incidenteel sprake. Meestal is hier geen tijd, geld of expertise voor. Van kritische journalistiek is soms wel sprake, maar kritische artikelen leveren vanuit beleidsmakers soms verwijten op van een bewust negatieve berichtgeving, eenzijdigheid, onvoldoende diepgang, onvoldoende achtergrondkennis of onvoldoende toepassing van hoor en wederhoor. De kritische journalistiek krijgt ook het verwijt vaker op de man te spelen dan op de bal. Daar staan journalisten tegenover die zorgvuldig en vakbekwaam kritische artikelen schrijven over zaken die zij relevant vinden voor het publieke belang. Wat wel duidelijk is, is dat het aantal journalisten dat dit doet, flink is gedaald.

Hoewel lokale bestuurders zich het lot van lokale media zeker aantrekken, is het voor hen moeilijk hier rechtsreeks op in te grijpen. Directe en structurele overheidssteun aan mediaredacties of individuele journalisten kan bij de meeste gesprekspartners om principiële redenen niet op veel draagvlak rekenen, noch bij overheden, noch bij de media zelf. Het zou de onafhankelijkheid van de media aantasten en wordt daarom onwenselijk geacht.

Stichting Luis in de Pels spant zich in om in deze lacune te voorzien. Het is een initiatief van burgers, waarbij de overheid op indirecte wijze toch haar betrokkenheid kan vormgeven in de vorm van ongeoormerkte subsidies: zonder nadere aanwijzingen over de besteding van deze gelden. Daarmee blijft de overheid op afstand. De stichting kent ook private inkomsten. Ook hierbij geldt dat schenkers geen regie op de inhoud van de besteding kunnen eisen. Wel is het mogelijk te schenken ten behoeve van een specifiek lokaal medium. In dat geval spreken we van geoormerkte gelden.

Ter vergroting van de vindbaarheid en vanwege de ANBI-verplichting tot publicatie van de jaarcijfers heeft de Stichting sinds 2018 een eigen website (www.stichtingluisindepels.nl). Stakeholders kunnen hier alles lezen over onze doelstellingen in de vorm van het beleidsplan en over de verantwoording

van ons handelen in de vorm van bestuursverslag en jaarrekening. Donateurs krijgen via de website meer info over de mogelijkheden van eenmalige en periodieke donaties. Journalisten, programmastichtingen en media kunnen hier hun aanvragen doen. De aanvragen worden aan het eind van elk kwartaal beoordeeld door het bestuur.

In het voorjaar van 2019 heeft de Stichting een zeer drukbezochte informatiebijeenkomst georganiseerd in de Haagse Raadszaal voor alle lokale en regionale media, van wijkblad tot stadsdeelkrant, van lokale omroep tot digitale media. Lokale media en journalisten blijken steeds beter de weg te vinden naar de Stichting, die daarmee haar bestaansrecht bewijst.

Beleidsvoornemens 2019-2021

Op basis van de externe stakeholderevaluatie zijn de volgende suggesties aan de stichting aangereikt, die de stichting in deze beleidsperiode nader wil onderzoeken:

1. Hulp bij de verdere ontwikkeling van een regionaal nieuwsnetwerk, zoals Omroep West dat momenteel opzet tussen de regionale redactie en lokale nieuwsmedia in de regio Haaglanden.
2. Ondersteuning bij het onderzoek naar de opzet van een 'halffabricaat-productie' voor politieke nieuwsgaring, waaruit alle media kunnen putten. Het gaat hierbij niet om een gemeenschappelijke persdienst, maar op het uitzoeken van complexe data.
3. Samenwerking verkennen met andere lokale mediafondsen in de regio, zoals Delft en Leiden. In Delft is onlangs de Stichting Mediafonds Delft opgericht door de lokale journalisten Henk de Kat, Rob Hundman en Stef Breukel. In Leiden bestaat het Leids Mediafonds al wat langer.
4. Onderzoeken of de instelling van een lokale journalistieke prijs, bijvoorbeeld de Zilveren Luis, kan bijdragen aan een betere waardering voor het vak van journalist en de bekendheid van de Stichting.
5. Verdere uitbreiding van het bestuur van de Stichting met een onderzoeksjournalist. Met instemming van het bestuur van de NVJ loopt er een pilot in 2019 en 2020, waarbij een NVJ-afgevaardigde zitting neemt in het bestuur van de Luis. Deze pilot wordt eind 2020 geëvalueerd met de hoop op structurele voortzetting. Met ingang van 2020 is er een tweede journalist in het bestuur gekomen. De Stichting is voornemens per 2021 ook een vergelijkbare bestuurszetel als voor de NVJ in te ruimen voor een afgevaardigde van de VVOJ, de vereniging van onderzoeksjournalisten.

NVJ Leidraad lokaal mediafonds

Hoewel de Stichting niet louter een mediafonds is dat met publieke middelen wordt gefinancierd, acht het bestuur van de Stichting het toch verstandig zoveel mogelijk aan te sluiten bij de in 2017 opgestelde Leidraad Lokaal Mediafonds van de NVJ. Deze leidraad is vervaardigd sinds er steeds meer journalistieke fondsen worden opgericht die geld krijgen van de (lokale) overheid.

Vergelijkbaar met governance codes geeft de Stichting hierbij aan waar wij deze leidraad volgen ('pas toe') en waar niet ('leg uit'). Hieronder staan de kernpunten van de leidraad (in cursief) en de reactie daarop van de Stichting:

1. *Elk fonds heeft een onpartijdig fondsbestuur, dat geen directe of indirecte verbinding of belangen heeft met de lokale politiek, het lokale bedrijfsleven of andere lokaal actieve organisaties.*

Het bestuur van de Stichting past dit principe gedeeltelijk toe: bestuurders van de Stichting mogen geen directe of indirecte verbinding met de lokale politiek hebben. Wel kunnen leden van het bestuur actief zijn in maatschappelijke organisaties, zoals cultuur en onderwijs; zolang dat niet in een directierol is, maar hooguit in een toezichhoudende rol. Bestuurders dienen de missie en visie van de Stichting expliciet te onderschrijven. Wanneer er incidenteel de schijn van een belangenconflict zou kunnen ontstaan, dient desbetreffende bestuurder zich te verschonen.

2. *Zorg voor een nulmeting met betrekking tot de lokale journalistieke situatie.*

Er was geen kwantitatieve nulmeting van de lokale journalistieke situatie bij oprichting van de Stichting in 2015. Wel is er begin 2019 een meting verschenen: 'Regionale en lokale journalistiek in Zuid Holland', door prof.dr. J.C. de Jong en dr. A.W.M. Koetsenruijter van de Universiteit Leiden. Dit onderzoek is te zien als een iets latere nulmeting.

3. *Aanvragen van zowel publieke als commerciële spelers, digitaal, RTV of print, redacties en freelancers, moeten toegang hebben tot het fonds.*

De Stichting past dit volledig principe toe en breidt het zelfs uit met programmastichtingen, naast publieke of commerciële media en individuele journalisten. De NVJ stelt ook dat de steun de journalistieke tak ten goede dient te komen en niet bijvoorbeeld de distributie. Ook dit is leidend voor de Stichting: alleen kosten van journalistiek onderzoek, redactie, eindredactie, presentatie en columns worden vergoed.

4. *Laat aan de journalistiek over om de inhoud en importantie van een bepaald project of onderwerp te bepalen.*

De Stichting past dit principe toe. Aanvragen worden niet beoordeeld op de mening van de bestuurders over de journalistieke inhoud, dat is aan de aanvrager zelf. Mocht er reflectie nodig zijn, dan is het oordeel leidend van de leden van het bestuur met een journalistieke achtergrond. De Stichting beoogt een bestuur te hebben waarvan de helft van het aantal bestuursleden een (Haagse) journalistieke achtergrond heeft, zonder dat ze zelf nog actief zijn als lokale politieke verslaggever of onderzoeksjournalist.

5. *Stel een (model)redactiestatuut als voorwaarde om er zeker van te zijn dat de aanvrager onafhankelijk werkt en volgens de journalistieke beginselen.*

Dit principe is helaas vooralsnog alleen toepasbaar voor de grotere, meer gevestigde lokale media; zij beschikken over een redactiestatuut. Bij individuele journalisten kan dat niet worden gevraagd. Daar vragen wij naar een cv, zodat de Stichting inzicht heeft in de journalistieke competenties. En naar het platform/media waar de journalist wil publiceren,

zodat wij daarvan een kwalitatieve inschatting kunnen maken. Van programmastichtingen vragen wij of hun bestuur in meerderheid bestaan uit journalisten.

6. *Bij de beoordeling van begrotingen moet worden gekeken naar reële ureninvesteringen en fatsoenlijke honorering van betrokken professionals.*

De stichting past het principe van Fair Pay volledig toe, zowel voor journalistiek werk dat in dienstverband wordt gemaakt, als voor zzp'ers. Bij loonkostensubsidies sluiten wij aan bij de verschillende journalistieke salarisniveaus uit de cao voor het uitgeverijbedrijf. Bij projectsubsidies met freelancers hanteren wij een zzp-tarief dat gebaseerd is op de cao-lonen met een opslag van de werkgeverskosten. Bij ureninvesteringen vragen wij vaak een uitgebreide onderbouwing.

7. *Zorg voor een laagdrempelige procedure voor kortlopende projecten; journalistieke projecten hebben vaak urgentie en zijn bij aanvang niet altijd uitgekristalliseerd.*

De Stichting past dit principe toe voor kortlopende projecten, waarbij het invullen en opsturen van een formulier via de website stichtingluisindepels.nl volstaat. Vier keer per jaar besluit de Stichting over aanvragen. Aanvragers krijgen binnen vier weken na het begin van een kwartaal uitsluitel over hun aanvraag.

8. *De steun moet zoveel mogelijk structureel worden verleend en minder aan incidentele onderzoeksprojecten.* De Stichting volgt dit principe grotendeels. Er wordt niet structureel, maar maximaal twee jaar meegefinancierd bij loonkostensubsidies voor journalistieke functies, onder voorwaarde dat de aanvrager tijdens deze periode zelf de andere helft van de loonkosten financiert en de garantie geeft na afloop van de periode de journalist in de vaste formatie op te nemen. Voor politiek-journalistieke projecten dienen de aanvragers bij voorkeur ook medefinanciers te vinden voor de redactie- en presentatiekosten. Er wordt alleen financiële steun verleend aan onderzoeksprojecten die niet gedekt kunnen worden uit normale inkomensbronnen.

In aanvulling hierop heeft de Stichting nog enkele andere regels aan zichzelf gesteld:

9. Ongeoormerkte donaties van particulieren aan de Stichting mogen geen verband houden met politieke issues, donerende particulieren, fondsen of overheden mogen geen politiek-inhoudelijke eisen stellen aan projecten. Mocht dat wel het geval zijn, dan wel de schijn hebben zo te zijn, dan wordt de donatie gerestitueerd.
10. Geoormerkte donaties van particulieren aan de Stichting mogen alleen verbinding hebben met lokale media als deze media met instemming van de Stichting gebruikmaken van de ANBI-status van de Stichting ten behoeve van hun eigen crowdfunding, zoals lezersacties. Voorwaarde is dat de crowdfunding volledig ten gunste komt aan politieke of onderzoeksjournalistieke projecten van deze media, dan wel de redactionele professionalisering.
11. Leden van het bestuur kunnen niet zijn: nog actieve journalisten (waaronder verslaggevers, redacteuren, columnisten) die hetzelfde object (politieke of onderzoeksjournalistiek) en hetzelfde werkgebied (onderdeel regio Haaglanden) hebben als dat van de Stichting. Overigens stelt de NVJ dat ook: bestuurders kunnen journalisten zijn, zolang ze niet actief zijn in de regio.